

Γιορτές γίνονται και στα σχολεία. Οι μαθητές, στο τέλος της σχολικής χρονιάς, ετοιμάζουν μια μεγάλη εκδήλωση που μοιάζει με πανηγύρι. Καλεσμένοι είναι όλοι: οι γονείς, οι συγγενείς, οι φίλοι και οι γείτονες.

- Τι θα θέλατε να παρουσιάσει η τάξη σας στην εκδήλωση που γίνεται στο τέλος της σχολικής χρονιάς;
- Προσπαθήστε να οργανώσετε τη σχολική γιορτή σας:

Θέματα που προτείνουμε:

Επιλέξαμε:

Ιδέες για τη γιορτή:

Εγώ ανέλαβα:

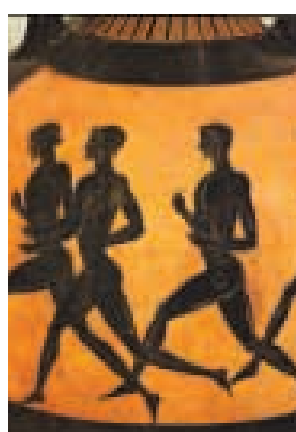
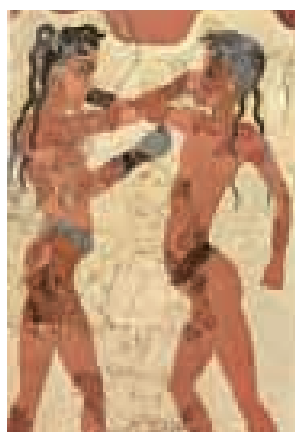
Θα μας βοηθήσει:

16. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

16.1 Ο αθλητισμός και οι Ολυμπιακοί Αγώνες

Το 2004 έγιναν στην Ελλάδα οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Οι καλύτεροι αθλητές και οι καλύτερες αθλήτριες απ' όλο τον κόσμο ήρθαν στην Αθήνα, για να πάρουν μέρος στα διάφορα αγωνίσματα.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ξεκίνησαν από την αρχαία Ελλάδα. Γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια στην αρχαία Ολυμπία. Στις μέρες μας, γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια σε διαφορετική χώρα. Οι αγώνες αυτοί δείχνουν σε όλο τον κόσμο την αξία του αθλητισμού και της ειρήνης.

- Γράψε κάτω από κάθε εικόνα το όνομα του αθλήματος που ταιριάζει.

ποδόσφαιρο πυγμαχία ρυθμική γυμναστική στίβος

- Ποια από τα παραπάνω αθλήματα είναι ομαδικά και ποια ατομικά;
- Γνωρίζεις άλλα αθλήματα; Είναι ομαδικά ή ατομικά;
- Έχεις παρακολουθήσει κάποιον αγώνα από κοντά;
- Ποιο άθλημα προτιμάς και γιατί; Βάλε ✓ στο κυκλάκι.

16.2 Τι κάνω στον ελεύθερο χρόνο μου

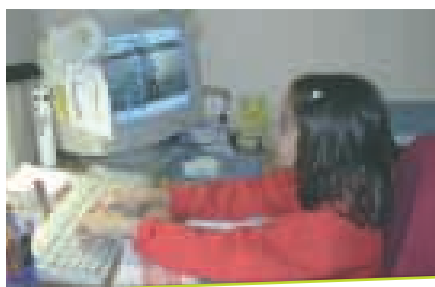
Κάθε παιδί έχει δικαίωμα στο παιχνίδι και στην ψυχαγωγία.

Να παίζω με τα παιχνίδια μου (κούκλες, επιτραπέζια).

Να διαβάζω βιβλία.

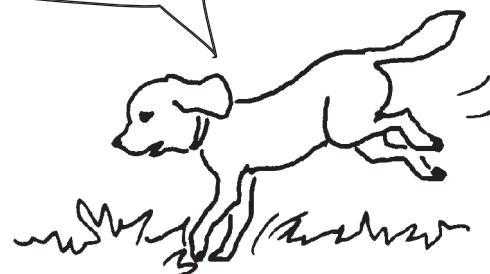

Να παίζω στον υπολογιστή μου.

Μου αρέσει...

Μου αρέσει να τρέχω στο βουνό.

Να πηγαίνω στον κινηματογράφο και στο θέατρο.

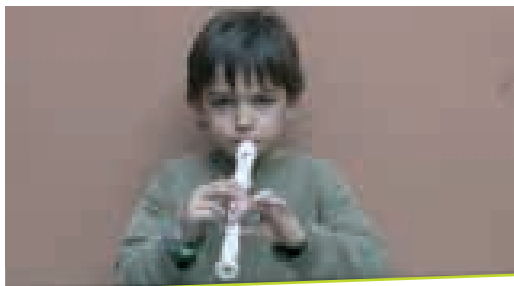
Να ζωγραφίζω.

Να γυμνάζομαι ή να κάνω προπόνηση στον αθλητικό σύλλογο της γειτονιάς μου.

Να παίζω σε ανοιχτό χώρο με τους φίλους μου.

Να παίζω ένα μουσικό όργανο.

- Εσύ έχεις ελεύθερο χρόνο;
- Τι κάνεις σ' αυτόν τις καθημερινές;
- Τι κάνεις τα Σαββατοκύριακα;
- Τι άλλο θα ήθελες να κάνεις;
- Πώς περνάς τον ελεύθερο χρόνο σου, μόνος σου ή με τους φίλους σου;

17. Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΑΣ

Οι άνθρωποι, όπως όλοι οι ζωντανοί οργανισμοί, για να μεγαλώσουν και να αναπτυχθούν χρειάζονται τροφή και νερό. Για να είμαστε γεροί και δυνατοί, πρέπει κάθε μέρα να παίρνουμε τροφές και από τις πέντε παρακάτω ομάδες, καθώς και νερό.

Τα γαλακτοκομικά
(γάλα, τυρί, βούτυρο, γιαούρτι)

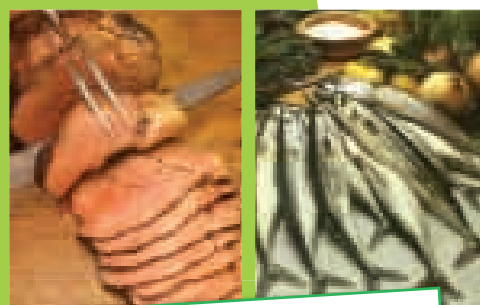
Τα λαχανικά και τα φρούτα

Το ψωμί, τα δημητριακά
και τα όσπρια

Οι τροφές

Το λάδι

Το κρέας και τα ψάρια

Πόσες ομάδες τροφών
κρύβονται σε ένα πιάτο
μακαρόνια με κιμά
και τριμμένο τυρί;

Πόσο νερό πρέπει να
πίνω κάθε μέρα;

Για την καλή λειτουργία του οργανισμού, είναι απαραίτητο να τρώμε αρκετές φορές τη μέρα. Δες τι έφαγε ο Κυριάκος στα τρία κύρια γεύματα της μέρας.

Συμπλήρωσε τη λέξη που ταιριάζει σε κάθε γεύμα.

πρωινό μεσημεριανό βραδινό

Συμπλήρωσε τι τρως για δεκατιανό και τι για απογευματινό:

δεκατιανό

απογευματινό

.....

.....

.....

.....

.....

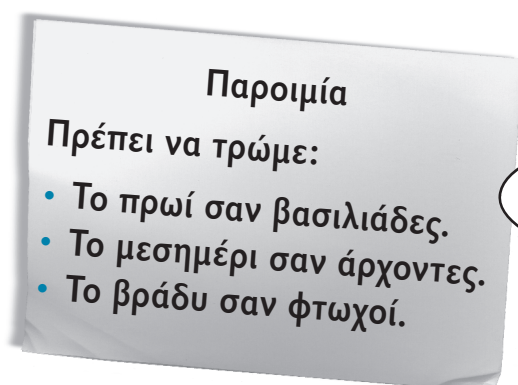
.....

.....

.....

.....

.....

Εκτός από τη σωστή διατροφή, χρειάζεται και άσκηση.

Συζητήστε στην τάξη για τις δικές σας διατροφικές συνήθειες:

- Τρώτε όλοι πρωινό προτού ξεκινήσετε για το σχολείο;
- Τι τρώτε για δεκατιανό στο διάλειμμα;
- Γιατί πρέπει να αποφεύγουμε τα αναψυκτικά και τις έτοιμες λιχουδιές (γαριδάκια, πατατάκια, κρουασάν...);

18. ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

- Ζωγράφισε το αγαπημένο σου παιχνίδι μέσα στο παρακάτω πλαίσιο.
- Δώσε έναν τίτλο στη ζωγραφιά σου.

Τίτλος:

- Μίλησε στο διπλανό ή στη διπλανή σου γι' αυτό.
- Γράψε τέσσερις λέξεις που να το περιγράφουν:

.....

.....

Κοίταξε τώρα προσεχτικά τις παρακάτω εικόνες:

- Με τι υλικά είναι φτιαγμένα αυτά τα παιχνίδια;
- Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν μεταξύ τους;
- Εσύ ποιο παιχνίδι σου θα διάλεγες για να μπει σε ένα Μουσείο Παιχνιδιών και γιατί;

Τι προσέχεις να δεις πάνω στο κουτί, προτού αγοράσεις ένα παιχνίδι;

- Το **σήμα CE**, που δείχνει ότι το παιχνίδι είναι **ασφαλές**.
- Την **ηλικία** των παιδιών που μπορούν να το παίξουν.
- Την **τιμή**, για να δω αν μπορώ να το αγοράσω.

Τι άλλο σε ενδιαφέρει, όταν θέλεις να αγοράσεις ένα παιχνίδι;

Εσύ πώς διαλέγεις ένα παιχνίδι;

(Βάλε ✓ στην απάντηση που θέλεις.)

Το είδα στο σπίτι ενός φίλου μου.

Διαφημίζεται στην τηλεόραση.

Το βλέπω στο ράφι ενός μαγαζιού με παιχνίδια.

Συζητήστε:

- Σου αρέσει να μοιράζεσαι τα παιχνίδια σου με άλλους και γιατί;
- Πώς τακτοποιείς τα παιχνίδια σου;
- Εσύ φτιάχνεις δικά σου παιχνίδια;
- Τι κάνεις όταν χαλάει ένα παιχνίδι σου;
- Τι κάνεις τα παλιά παιχνίδια σου;

Παιχνίδι από άχρηστα υλικά

19. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Για να δούμε πώς φτιάχτηκε το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου!

Οι συγγραφείς
έγραψαν τις
ιδέες τους.

Ο εικονογράφος
ζωγράφησε εικόνες
που ταιριάζουν με
το κείμενο.

Η σκιτσογράφος
έφτιαξε τα σκίτσα
των ηρώων:
της Ανθής, του
Κυριάκου και του
Σπίθα.

Ο γραφίστας
ταίριαξε τα κείμενα
με τις εικόνες και τα
σκίτσα και έφτιαξε
το βιβλίο στον
υπολογιστή.

Ο τυπογράφος
τύπωσε το
βιβλίο σε πολλά
αντίτυπα.

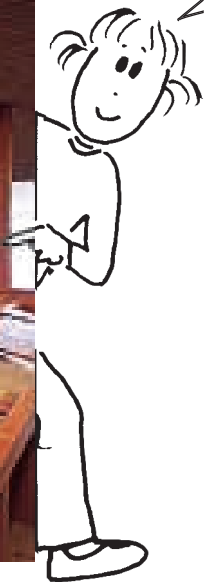
Οι άνθρωποι
του εκδοτικού οίκου
φρόντισαν το βιβλίο σε
κάθε του βήμα
και βοήθησαν να δώσουν
όλοι τον καλύτερό τους
εαυτό.

Με παρόμοιο τρόπο φτιάχνονται όλα τα βιβλία, εκτός από τα σχολικά, που τα παρακολουθούν και ειδικοί επιστήμονες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Εσείς πώς διαλέγετε ένα βιβλίο;

Το παίρνω στα χέρια μου και κοιτάζω το εξώφυλλο.

Διαβάζω την περίληψη στο οπισθόφυλλο.

Το ξεφυλλίζω, το διαβάζω λίγο και κοιτάζω τις ζωγραφιές του.

Κάτι άλλο;

- Φέρε το αγαπημένο σου παραμύθι στην τάξη και παρουσιάσέ το (ήρωες, ιστορία με λίγα λόγια).
- Γράψε την ταυτότητά του:

Ζωγράφισε κάτι από αυτό:

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Συγγραφέας:
.....

Εικονογράφος:
.....

Εκδοτικός οίκος:
.....

Χρόνος έκδοσης:
.....

Ανακατέψτε τους ήρωες των αγαπημένων σας παραμυθιών και φτιάξτε ένα δικό σας παραμύθι.

20. ΑΣ ΓΙΟΡΤΑΣΟΥΜΕ

Ψάξαμε και βρήκαμε φωτογραφίες από γιορτές και μέρες χαράς. Κάντε κι εσείς το ίδιο.

Κάποιες μέρες το χρόνο είναι μέρες χαράς και γιορτής. Στολίζουμε το σπίτι και η μαμά ετοιμάζει φαγητά και γλυκά. Στο σπίτι έρχονται φίλοι και συγγενείς μας. Ανταλλάσσουμε δώρα και διασκεδάσουμε.

Να πώς τις παρουσιάσαμε στην τάξη.

- Ποιες άλλες γιορτές γνωρίζετε;
- Ποια είναι η αγαπημένη σου γιορτή; Γιατί;

Σε λίγες μέρες είναι τα γενέθλιά μου. Έχω ένα σωρό πράγματα να σκεφτώ...

Γράψε εδώ όλα όσα πρέπει να σκεφτείς:

Πού θα τα γιορτάσω; (στο σπίτι, στον παιδότοπο, στο πάρκο)

Γράψε και ζωγράφισε μια πρόσκληση για τα γενέθλιά σου.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Για τον/την

Σε προσκαλώ(ημερομηνία)

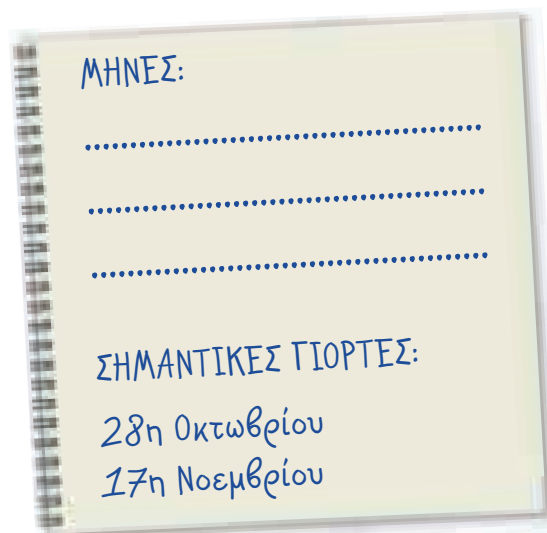
..... (ώρα) (τόπος)

για να γιορτάσουμε μαζί τα γενέθλιά μου.

- Πώς γιορτάζετε τα γενέθλιά σας;
- Περιγράψτε κάποια γενέθλια που περάσατε πολύ όμορφα.
- Τι θυμάστε από αυτά;
- Υπήρξε κάποια έκπληξη;

21. ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΠΟΧΕΣ

Κατερίνα: Η Θεσσαλονίκη, όπου μένω, είναι πολύ όμορφη το φθινόπωρο. Τότε έχει και τη γιορτή της, του Αγίου Δημητρίου, και... φοράει τα καλά της. Εμένα μου αρέσει το φθινόπωρο, γιατί ανοίγουν τα σχολεία. Έτσι συναντάω ξανά τους φίλους μου, αγοράζω καινούρια τσάντα και παίρνω τετράδια, μολύβια και αυτοκόλλητα. Επίσης, αγοράζω και καινούρια ρούχα: μπουφάν, μπότες, πουλόβερ... Γι' αυτό αγαπώ το φθινόπωρο.

Αν το φθινόπωρο ήταν χρώμα, εσύ ποιο χρώμα νομίζεις ότι θα ήταν;

Κώστας: Εγώ ζω στην Αράχοβα, μια μικρή ορεινή πόλη, που είναι πολύ όμορφη το χειμώνα. Κάθε φορά που χιονίζει, τρελαίνομαι να παίζω χιονοπόλεμο με τους φίλους μου. Τα καινούρια μου γάντια δε μουσκεύουν από τα χιόνια. Μου τα έφερε ο Αϊ-Βασίλης. Τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά έρχεται πολύς κόσμος στο σπίτι μας. Η μαμά μου κάνει μια νόστιμη βασιλόπιτα και πολλά άλλα γλυκά.

Εσύ πώς περνάς στον τόπο σου το χειμώνα;

Μαριάννα: Η Αθήνα νομίζω πως όλες τις εποχές είναι ίδια. Εμένα όμως μου αρέσει η άνοιξη, γιατί φτιάχνει ο καιρός, η μέρα μεγαλώνει και πάω πιο συχνά στο πάρκο για να παίξω με τους φίλους μου. Κι ακόμα πιο πολύ μου αρέσει, γιατί το Πάσχα πηγαίνουμε στο χωριό του παππού και της γιαγιάς και ψήνουμε στην αυλή το αρνί. Τότε βρίσκομαι συνέχεια έξω από το σπίτι. Γι' αυτό κι αγαπώ τόσο αυτή την εποχή!

Θυμήσου και γράψε με μια λέξη τι αισθάνεσαι όταν έρχεται η άνοιξη.

.....

Παναγιώτης: Το νησί μου, η Πάρος, το καλοκαίρι γεμίζει τουρίστες. Μου αρέσει να βλέπω τα καράβια στο λιμάνι να πηγαينوέρχονται. Μόλις κλείσουν τα σχολεία, έρχονται και τα ξαδέρφια μου από την Αθήνα. Σχεδόν κάθε μέρα κάνουμε μπάνιο. Ο ήλιος καίει πολύ, αλλά καμιά φορά φυσάει και λίγο αεράκι. Τα απογεύματα, για να δροσιστούμε, τρώμε παγωτό. Η μητέρα μου όμως λέει πως πρέπει να τρώμε ζουμερά καλοκαιρινά φρούτα, όπως καρπούζι, πεπόνι, ροδάκινα, βερίκοκα...

Ποια είναι η αγαπημένη σου καλοκαιρινή γεύση;

Γλωσσάριο

Αισθήσεις: Η ικανότητα που έχουν οι άνθρωποι και τα ζώα να αντιλαμβάνονται τον κόσμο γύρω τους με τα μάτια, τη μύτη, τα αυτιά, τη γλώσσα και το δέρμα.

Απειλούμενα είδη: Τα είδη των ζώων που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν από τη Γη.

Αριστοφάνης: Αθηναίος κωμικός ποιητής που έζησε τα πολύ παλιά χρόνια.

Βιολογικός καθαρισμός: Ο τρόπος που καθαρίζεται σε ειδικό εργοστάσιο το χρησιμοποιημένο νερό πριν επιστρέψει στη φύση.

Έθιμα: Συνήθειες που έχουν οι άνθρωποι σε κάθε τόπο και οι οποίες μεταφέρονται από τους γονείς στα παιδιά.

Εθνική Μετεωρολογική Ύπηρεσία (Ε.Μ.Υ.): Η υπηρεσία που συγκεντρώνει πληροφορίες με διάφορα όργανα και προβλέπει τον καιρό που θα κάνει τις επόμενες μέρες.

Έκθεμα: Αντικείμενο σε ανοιχτό ή κλειστό χώρο με σκοπό να το δουν επισκέπτες.

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: Ο τρόπος με τον οποίο παίρνουμε ή στέλνουμε γράμματα και φωτογραφίες με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Κανόνες: Καθετί που μας λέει τι πρέπει ή τι δεν πρέπει να κάνουμε.

Κοινωνία: Οι άνθρωποι που ζουν σε έναν τόπο.

Κωπηλασία: Η κίνηση της βάρκας με κουπιά.

Λαογραφικό Μουσείο: Το μουσείο που έχει συλλογές από αντικείμενα (φορεσιές, έπιπλα, εργαλεία, κεντήματα κ.ά.) τα οποία παρουσιάζουν τον τρόπο με τον οποίο ζούσαν οι άνθρωποι ενός τόπου (ο λαός) την παλιά εποχή.

Μνημείο: Κατασκευάσμα προς τιμή ενός προσώπου ή ενός γεγονότος. Ένα σπουδαίο έργο τέχνης.

Οδική κυκλοφορία: Ο τρόπος που κινούνται τα αυτοκίνητα και οι πεζοί στους δρόμους.

Ομάδα: Πολλοί άνθρωποι μαζί, που κάνουν κάτι βοηθώντας ο ένας τον άλλο.

Οξυγόνο: Το αέριο που μας χρειάζεται για να αναπνέουμε.

Πλάτων: Έλληνας φιλόσοφος και συγγραφέας που έζησε τα πολύ παλιά χρόνια.

Πνευματικό Κέντρο: Κτίριο μιας συνοικίας, όπου γίνονται διάφορες εκδηλώσεις (συζητήσεις, εκθέσεις ζωγραφικής, συναυλίες κ.ά.) και υπάρχουν εργαστήρια για τα παιδιά (πηλού, κούκλας, θεατρικού παιχνιδιού κ.ά.).

Συλλογή: Πολλά πράγματα με παρόμοια χαρακτηριστικά (π.χ. συλλογή γραμματοσήμων, φύλλων κ.ά.).

Σύμπαν: Η Γη, ο Ήλιος και όλα τα αστέρια του ουρανού.

Υδραγωγείο: Το κτίριο όπου μαζεύεται και καθαρίζεται το νερό, προτού έρθει στα σπίτια μας μέσα από σωλήνες.

Υπόνομος: Μεγάλοι σωλήνες της αποχέτευσης.

Φυσικός φράχτης: Δημιουργείται από μικρούς θάμνους και μικρά φυτά που φυτρώνουν μόνα τους γύρω από τα χωράφια.

Ψυχαγωγία: Διασκέδαση.

Παιδική βιβλιογραφία

ΣΧΟΛΕΙΟ

- Ηλιόπουλος, Β. (1997) *Ο τριγωνοψαρούλης*. Αθήνα: Πατάκης.
Παράσχου, Σ. (2001) *Ο Πίκο, το σκαντζοχοιράκι πάει σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
Pat, Th. (2003) *Σταμάτα να με πειράζεις* (μτφρ. Κολουδά Ευγ.). Αθήνα: Modern Times.
Sempe και Goscinny (2000) *Ο μικρός Νικόλας* (μτφρ. Δαμιανίδης Ν.). Αθήνα: Σύγχρονοι Ορίζοντες.

ΣΥΝΟΙΚΙΑ

- Κόπις, Α. και Τάρλετ, Ε. (1993) *Τ' ανθρωπάκια με τα κόκκινα* (μτφρ. Γαϊτάνου Μ.). Αθήνα: Άμμος.

ΧΡΟΝΟΣ

- Βαλάση, Ζ. (1997) *Σχολείο παιχνιδιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
Βαλάση, Ζ. (1999) *Το φεγγαράκι πάει εκδρομή*. Αθήνα: Λωτός.
Λαουτάρη-Γκριτζάλα, Ά. (2000) *Οι 12 μήνες του χρόνου, Παραμύθια, έθιμα, γιορτές*. Αθήνα: Ντουντούμης.
Λουέλυν, Κλ. (2004) *Γυρίζει, γυρίζει η Γη*. Αθήνα: Πατάκης.
Μπέθια-Καμπαρνάρη, Ζ. (2002) *Τα ρολόγια πάνε βόλτα*. Αθήνα: Κέδρος.
Παμπούδη, Π. (χ.χ.) *Η άσπρη ιστορία*. Αθήνα: Libro.
Χατζημανώλη, Ά. (2004) *Τι καιρό κάνει; Θεσσαλονίκη: Κίρκη*.
ΣΕΙΡΑ «Οι πρώτες ανακαλύψεις» (1995) *Η ώρα*. Αθήνα: Δεληθανάσης.

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΟΥ

- Μακ, Κι Ντ. (1996) *Έλμερ, ο παρδαλός ελέφαντας* (μτφρ. Ανδρουτσοπούλου Α.). Αθήνα: Πατάκης.
Μάρρα, Ειρ. (2003) *Ο μικρός Ντουπ*. Αθήνα: Πατάκης.

ΤΑ ΖΩΑ

- Γκόντουιν, Σ. (2003) *Σκάει, σκάει το αυγό* (μτφρ. Ηλιόπουλος Β.). Αθήνα: Πατάκης.
Τα ζώα. (1994) Αθήνα: Άμμος/Larousse.
Τα σπίτια των ζώων. (2004) Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.
Rius, M. και Parramon, J.M. (χ.χ.) *Η ζωή στον αέρα* (μτφρ. Λέτζης Φ.). Αθήνα: Κέδρος.

ΤΑ ΦΥΤΑ

- Χορτιάτη, Θ. (1995) *Τα δέντρα μας*. Αθήνα: Πατάκης.
Charman A. (1997) *Τα δέντρα έχουν φύλλα* (μτφρ. Μπαζαλίδου Στ.). Από τη σειρά «Θέλω να ξέρω γιατί», Θεσσαλονίκη: Σίρρις.
Cittine, J. (2004) *Η Ρόζα στον κήπο* (μτφρ. Τασοπούλου Α.). Αθήνα: Σαββάλας.
Fustec, F. (1994) *Τα φυτά* (μτφρ. Βρέττα Σ.). Αθήνα: Άμμος/Larousse.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΟΠΟΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΟΥ

- Γκόλλουχ, Ν. (2004) *Τι ξέρω για το αγρόκτημα* (μτφρ. Μεϊτάνη Ι.). Αθήνα: Πατάκης.
Φραντζή, Α., Μπάτσιαρης, Π. (2001) *Τα ταξίδια του κότσουφα*. Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.
Duwe, A. (1996) *Η Λορέτα στο Δάσος* (μτφρ. Ψάλτη Ε.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
Morgan, N. (1994) *Η θάλασσα* (μτφρ. Ξανθοπούλου Χ.). Αθήνα: Άμμος/Larousse.
Sassier, D., Bergeault S. (2004) *Στην εξοχή* (μτφρ. Βρέττα Σ.). Αθήνα: Άμμος/Larousse.
Ο κόσμος της θάλασσας. (2004) Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.

Πεταλούδες και ζουζούνια. (2004) Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.
ΣΕΙΡΑ «Τι ξέρεις γι' αυτό», *Η τροφική αλυσίδα*. (x.x.) Αθήνα: Modern Times.

ΤΟ ΝΕΡΟ και Ο ΚΑΙΡΟΣ

Γκόντουιν, Σ. (2002) *Πέφτει, πέφτει η σταγόνα* (μτφρ. Ηλιόπουλος Β.). Αθήνα: Πατάκης.
Κόουλ, Τζ. (1995) *Το μαγικό σχολικό στο υδραγωγείο* (μτφρ. Γαβριήλ Ι.). Αθήνα: Κέδρος.
Λοΐζου, Μ. (1986) *Το ποτάμι τρέχει να συναντήσει τη θάλασσα*. Αθήνα: Καλέντης.

Περιστεράκη-Ψυχογιού, Α. (1995) *Ο κύκλος του νερού*. Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή.
ΣΕΙΡΑ «Ο πλανήτης μας», *Το νερό*. (x.x.) Αθήνα: Modern Times.
ΣΕΙΡΑ «Οι πρώτες ανακαλύψεις», *Ο καιρός*. (1991) Αθήνα: Δελθθανάσης

ΕΧΟΥΝ ΖΩΗ... ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΖΩΗ

Σουζούκι, Ντ. (2002) *Κοίτα, κοίτα τον αέρα* (μτφρ. Κώτση Α.). Αθήνα: Anaco.
ΣΕΙΡΑ «Μικροί Επιστήμονες», *Υλικά*. (1999) Αθήνα: Modern Times.
ΣΕΙΡΑ «Τι ξέρεις γι' αυτό», *Οι ζωντανοί οργανισμοί*. (x.x.) Αθήνα: Modern Times.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ και ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ζαραμπούκα, Σ. (1999) *Μυθολογία 9- Οι άθλοι του Ηρακλή*. Αθήνα: Κέδρος.
Brian, W. (2004) *Τα μεταφορικά μέσα* (μτφρ. Βρέττα Σ.). Αθήνα: Άμμος/Larousse.
Cittine, J. (2004) *Η Ρόζα ταξιδεύει* (μτφρ. Τασοπούλου Α.). Αθήνα: Σαββάλας.
ΣΕΙΡΑ, «Μικροί επιστήμονες», *Ηλεκτρισμός*. (2000) Αθήνα: Modern Times.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ και ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Μυρογιάννη, Ε. (2003) *Δέκα μικροί διάλογοι για ένα Μουσείο*. Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.
Foreman, M. (2002) *Σούπερ γκολ* (μτφρ. Βαρβαρούση Λ.). Αθήνα: Μεταίχμιο.
Το βιβλίο των μικρών εξερευνητών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΑΣ/ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ/ ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΠΟΧΕΣ

Παμπούδη, Π. (x.x.) *Η μαύρη ιστορία*, Αθήνα: Libro.
Φακίνου, Ε. (1985) *Άνοιξη, Καλοκαίρι, Φθινόπωρο, Χειμώνας* (4 βιβλία). Αθήνα: Κέδρος.
ΣΕΙΡΑ, «Φτιάχνω μόνος μου», Stowell, C. (2000) *Βιβλία* (μτφρ. Τσιλιδάκη Σ.). Αθήνα: Modern Times.

ΓΕΝΙΚΑ

Ζαραμπούκα, Σ. (1996) *Ο μαγογιατρός*. Αθήνα: Πατάκης.
Ζαραμπούκα, Σ. (1992) *Η ορχήστρα ποντικάτα*. Αθήνα: Πατάκης.
Μάγος, Κ. (1999) *Μια νύχτα στη χωματερή*. Αθήνα: Μικρή Άρκτος.
Μαντούβαλου, Σ. (1994) *Μια φορά ήταν η Κολοτούμπα, που έδεσε τον πόνο της φιόγκο*. Αθήνα: Καστανιώτης.
Μάρα, Ε. (1994) *Θεογονία*. Αθήνα: Πατάκης.
Ο κύριος Μπεν, η Μου και τα σκουπίδια. (1991) Αθήνα: Πατάκης.
Ο ουρανός με τ' άστρα. (2004) Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.
Εικόνες (η πρώτη μου εγκυκλοπαίδεια). (2002) Αθήνα: Modern Times.
Εικόνες από το διάστημα. (1999) Αθήνα: Modern Times.
Η πρώτη μου εγκυκλοπαίδεια. (2003) Αθήνα: Μεταίχμιο/Larousse.
Μικρές εγκυκλοπαίδειες-Η επιστήμη. Αθήνα: Susaeta.

Φωτογραφικό υλικό

1. σελίδες 14-19, 41 (κάτω): ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΝΝΕΛΟΣ
2. σελίδες 31, 34, 38: ΑΚΗΣ ΣΑΦΑΡΗΣ
3. σελίδα 40 (πάνω): ΚΩΣΤΑΣ ΒΕΡΓΑΣ
4. σελίδα 40 (κάτω): ΑΡΧΕΙΟ 5ης Ε.Β.Α.
5. σελίδα 41 (πάνω): ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΑΛΙΑΝΗΣ
6. σελίδα 47 (πάνω): από την έκδοση *Θεσσαλονίκη, οι πρώτες έγχρωμες φωτογραφίες*, εκδόσεις ΟΛΚΟΣ
7. σελίδα 47 (κάτω): ΓΙΩΡΓΟΣ και ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΑΡΖΩΝΗΣ
8. σελίδα 49 (πάνω): ΝΙΚΟΣ ΜΑΜΑΛΟΣ – ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΟΥΤΗΣ
9. σελίδα 49 (κάτω): ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΛΛΟΥΡΟΣ
10. σελίδα 50: ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΣΤΑΦΥΛΙΔΟΥ – ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ
11. σελίδα 55 (πεταλούδες): ΛΑΖΑΡΟΣ ΠΑΜΠΕΡΗΣ
12. σελίδα 56: ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
13. σελίδα 57 (πάνω δεξιά), 65: «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ»
14. σελίδα 57 (κάτω αριστερά): ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
15. σελίδα 66 (πάνω): ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
16. σελίδα 88 (πάνω): ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΑΛΙΑΝΗΣ
17. σελίδα 89 (πάνω): ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΑΛΙΑΝΗΣ
18. σελίδα 102 (αριστερά): ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΥΚΑΣ
19. σελίδα 102 (δεξιά): ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΕΠΟΛΛΑΣ
20. σελίδα 110 (μέση): ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ
21. σελίδα 111 (πάνω): ΣΟΦΙΑ ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑ (σειρά «Μυθολογία», Νο 9, *Οι άθλοι του Ηρακλή*, Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ)
22. σελίδα 111 (μέση): ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ
23. σελίδα 124 (πάνω): ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΕΠΟΛΛΑΣ
24. σελίδα 124 (κάτω): ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΑΛΙΑΝΗΣ
25. σελίδα 125 (αριστερά): ΑΡΧΕΙΟ 5ης Ε.Β.Α.
26. σελίδα 126, 127 (πάνω), 138 (μεσαία): ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
27. σελίδα 128, 129 (κάτω αριστερά): ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ
28. σελίδα 129 (κάτω δεξιά): ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΕΡΑΜΕΙΚΗΣ
29. σελίδα 130 (πάνω): ΚΩΣΤΑΣ ΒΕΡΓΑΣ
30. σελίδα 130 (κάτω): ΦΟΙΒΟΣ ΑΝΩΓΕΙΑΝΑΚΗΣ (από το βιβλίο *Ελληνικά Λαϊκά Μουσικά Όργανα*, Εθνική Τράπεζα, Αθήνα 1976)
31. σελίδα 138 (αριστερά): ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ

Οι υπόλοιπες φωτογραφίες που δημοσιεύονται στο παρόν βιβλίο της Μελέτης του Περιβάλλοντος ανήκουν στο φωτογραφικό αρχείο των Εκδόσεων ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ.

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο, θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α΄).

ΒΙΒΛΙΟΣΗΜΟ

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.